

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- K 31. 12. 2021 žilo na území Libereckého kraje 437 570 osob, z toho 50,6 % žen.
- V důsledku pokračující pandemie covidu-19 počet zemřelých převýšil počet živě narozených. Celkový kladný výsledek tak byl dosažen zásluhou zahraničního stěhování, stěhování v rámci České republiky kraj obyvatele ztratil.
- Z hlediska státního občanství se nejvíce osob do Libereckého kraje přistěhovalo z Ukrajiny (1 408 osob).
- Ve 39 městech Libereckého kraje žilo 336 065 obyvatel (76,8 % obyvatel kraje).
- Nejmenším městem Libereckého kraje bylo ke konci roku 2021 město Osečná (1 179 obyvatel), největším město Liberec (102 951 obyvatel), které je zároveň 5. největším městem České republiky.
- Ke konci roku pobývalo na území kraje 24 554 cizinců (bez azylantů), nejvíce za posledních 20 let, jejich podíl na populaci kraje činil 5,6 %.
- Ze zemí EU pocházelo 36,2 % cizinců. Nejpočetnější skupinou byli z hlediska státního občanství Ukrajinci (33,8 % všech cizinců v kraji), dále následovaly osoby se slovenským občanstvím (18,0 %).
- V roce 2021 se v kraji živě narodilo 4 386 dětí (meziročně o 3,8 % méně), tzn. 10,0 dětí 1 000 obyvatel – mezi kraji 3. nejnižší hodnota.
- Více než 50 % živě narozených se narodilo svobodným matkám, podíl živě narozených vdaným ženám postupně klesá. Podíl živě narozených mimo manželství (tj. svobodným, rozvedeným a ovdovělým matkám) překročil 54% hranici a za posledních 20 let se téměř zdvojnásobil.
- Průměrný věk matky při narození dítěte činil v kraji ve sledovaném roce 30,7 let. Prvorodičkám bylo v průměru 28,8 let (tedy stejně jako v předchozích dvou letech) a za posledních 20 let se tento průměr zvýšil o 3,4 roku.
- Počet zemřelých se v roce 2021 meziročně navýšil o 12,0 % na 5 880 osob. Třetině zemřelých bylo mezi 70–79 lety. Nejčastější příčinou úmrtí byly nemoci oběhové soustavy (35,2 % zemřelých), v pořadí druhá byla nádorová onemocnění (19,8 %). Na rozdíl od minulých let se na třetí pozici umístilo onemocnění covid-19, na které připadlo 18,3 % zemřelých.
- V roce 2021 bylo v kraji uzavřeno 1 949 manželství (meziročně o 2,3 % více). V roce 2020 díky proticovidovým opatřením počet sňatků meziročně poklesl o 16,7 %, což byl největší meziroční úbytek sňatků za poslední dvě desetiletí.
- Rozvodem bylo v roce 2021 ukončeno 929 manželství, meziročně o 6,3 % méně a nejméně za posledních 20 let.
- Obyvatelům kraje bylo v průměru 42,7 let, meziročně o 0,3 roku více. V mezikrajském srovnání se jedná o 5. nejnižší hodnotu. Nejmladší obyvatelstvo žilo v obci Bohatice (35,9 let), nejstarší v obci Troskovice (53,7 let).
- Index stáří, tj. počet seniorů připadajících na 100 dětí do 14 let, v kraji v roce 2021 dosáhl 128,5 – v mezikrajském srovnání je to 5. nejnižší hodnota. Každoročně vyšší hodnoty vykazuje také index ekonomického zatížení, tj. poměr mezi neproduktivní (děti ve věku 0–14 let a 65leté a starší osoby) a produktivní složkou (obyvatelé ve věku 15–64 let) populace. V roce 2021 v kraji činil 59,2, tzn. 4. nejvyšší hodnota mezi kraji.

- Naděje dožití v případě mužů narozených v Libereckém kraji v roce 2021 činí 74,66 let (6. nejnižší věk mezi kraji), v případě žen je pak 80,75 let (4. nejnižší věk).

Sociální vývoj

- V roce 2021 v Libereckém kraji žilo 369,5 tis. osob starších 15 let, z toho 57,6 % obyvatel patřilo do skupiny ekonomicky aktivních osob.
- Míra ekonomické aktivity se v roce 2021 meziročně snížila o 0,6 p. b. na 57,6 %. Hodnota v případě žen byla nižší než v případě mužů. Zatímco však míra ekonomické aktivity žen meziročně vzrostla, u mužů se snížila.
- Většina zaměstnaných v našem kraji působila v terciárním (49,4 %) nebo sekundárním sektoru (49,2 %). V prvním případě se v rámci srovnání s ostatními kraji jednalo o nejnižší podíl, zastoupení zaměstnaných v sekundární sféře bylo naopak v našem kraji nejvyšší.
- V roce 2021 byla většina osob v Libereckém kraji v postavení zaměstnance (84,5 %), 11,5 % zaměstnaných osob pracovalo na vlastní účet. Tato struktura se významně nemění.
- Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 2,6 % (6. nejvyšší mezi kraji), tj. meziročně o 0,3 p. b. méně.
- Ke konci roku bylo v kraji zaměstnáno 24 905 cizinců, z toho 89,2 % bylo evidováno na úřadech práce, 10,8 % podnikalo na základě živnostenského oprávnění. V porovnání s rokem 2015 byl počet zaměstnaných cizinců evidovaných v kraji téměř dvojnásobný, zatímco počet cizinců-živnostníků se téměř nemění.
- Úřady práce na konci roku 2021 evidovaly 11 363 uchazečů o zaměstnání, o 8,1 % méně než v roce 2020. V roce 2020, tedy v tzv. prvním covidovém roce, se počet uchazečů oproti roku 2019 zvýšil o 3 023 osob, tedy o 32,4 % a došlo tak ke změně dosavadního klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, jehož příčinou bylo především šíření nemoci covid-19.
- Ke konci roku 2021 evidovaly úřady práce v kraji 9 143 volných pracovních míst, tedy meziročně tedy o 9,6 % méně. I v tomto případě je mezníkem rok 2020 a pandemie onemocnění covid-19. V letech 2016–2019 počet volných míst každoročně rostl, v roce 2020 dochází k meziročnímu 14,6% poklesu. Na jedno volné pracovní místo v roce 2021 připadlo 1,24 uchazečů o zaměstnání.
- Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15–64 let dosáhl k 31. 12. 2021 v kraji 3,66 % (5. nejvyšší mezi kraji), meziročně o 0,40 p. b. méně.
- V roce 2021 v kraji hospodařilo 183 314 domácností (4,1 % celorepublikového úhrnu), na jednu domácnost připadlo v průměru 2,38 osob. Hrubé peněžní příjmy domácností na osobu v roce 2020 vzrostly o 4,4 % na 245 541 Kč (6. nejnižší mezi kraji) a z 60,6 % je tvořily příjmy ze závislé činnosti.
- Průměrné měsíční náklady na bydlení domácnosti v Libereckém kraji v roce 2021 dosáhly částky 6 335 Kč (tj. o 7,4 % více než v roce 2020 a 3. nejvyšší mezi kraji) a představovaly 15,4 % jejich čistých peněžních příjmů. Jejich největší část tvořily náklady na elektřinu (29,4 %) a nájemné nebo úhrada za užívání bytu (26,1 %).
- Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji v roce 2021 dosáhla 37 855 Kč, medián mzdy činil 33 894 Kč.
- V Libereckém kraji fungovalo 235 mateřských, 201 základních a 49 středních škol. Vyšší odborné vzdělávání zajišťovalo 5 zařízení. Mateřské a střední školy zaznamenaly meziročně více dětí a studentů, naopak v základních školách se poprvé od školního roku 2010/2011 počet žáků snížil.

- V souvislosti s pandemií covid-19 došlo v roce 2021 k meziročnímu zvýšení počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti o 14,5 %. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti činilo 6,453 % a bylo 3. nejvyšší mezi kraji.
- Výdaje na dávky nemocenského pojištění se pravidelně navyšovaly od roku 2013 do roku 2020, kdy dosáhly maxima; v roce 2021 došlo poprvé po 8 letech k jejich meziročnímu snížení. Největší část nemocenského pojištění připadla na výplatu nemocenské.
- Počet i hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory meziročně poklesly, největší zastoupení mezi těmito dávkami měl rodičovský příspěvek.
- V Libereckém kraji splňovalo podmínku pro výplatu některého z důchodů více než 121 tis. osob, počet důchodců meziročně poklesl o 1,1 %.
- Mezi příjemci důchodů jsou nejpočetněji zastoupeni senioři pobírající starobní penzi sólo (62,7 %). Více než 27 % starobních důchodců pobíralo předčasný starobní důchod.
- Plný starobní důchod (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) činil 15 273 Kč, meziročně o 6,5 % více.
- V roce 2021 bylo v kraji zaznamenáno nejméně trestných činů od roku 1991. Více než 50 % objasněných trestných činů měly na svědomí opakovaně trestané osoby.
- Nehodovost v kraji se meziročně zvýšila o 2,7 %. Počet požárů byl meziročně nižší o 17,4 %, vzrostla však jejich přímá škoda.

Ekonomický vývoj

- Pandemická krize způsobila pokles hrubého domácího produktu (HDP) i hrubé přidané hodnoty (HPH). Regionální HDP ve stálých cenách se v kraji meziročně snížil o 6,1 %, HPH byla meziročně nižší o 0,9 %.
- Mezi roky 2019 a 2020 vzrostl objem HPH v případě primárního (+2,9 %) a terciárního sektoru (+1,2 %), objem HPH vytvořený v sekundární sféře byl o 3,7 % nižší.
- Míra investic byla meziročně vyšší pouze ve dvou krajích, tj. v Libereckém (+17,4 %) a Plzeňském (+2,4 %).
- V příjmech a výdajích územních rozpočtů v kraji je patrný rostoucí trend. Nejvýraznější převis příjmů nad výdaji byl zaznamenán v roce 2016 (+1 968 mil. Kč) a v roce 2021 (+1 347 mil. Kč).
- Na příjmech územních rozpočtů se nejvíce podílely daňové příjmy, výjimkou byl pouze rok 2020, ve kterém to byly přijaté transfery. Výdaje místních rozpočtů tvořily především běžné výdaje.
- Největší část výdajů místních rozpočtů směřovala do oblasti vzdělávání (37,8 %).
- Na výzkum a vývoj bylo v libereckém regionu v roce 2020 vynaloženo 3 565 mil. Kč, meziročně se tak objem výdajů snížil o 3,2 %, tj. v posledních pěti letech poprvé. Na regionálním HDP se výdaje v roce 2020 podílely 2,0 %, tj. 4. nejvyšší podíl mezi kraji.
- Během roku 2021 bylo v kraji zaregistrováno 3 339 nových subjektů a 3 143 subjektů zaniklo.
- Mezi nově vzniklými subjekty ze 77,3 % převažovaly fyzické osoby, především pak fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona (72,5 % všech nových subjektů). V případě právnických osob nově vznikaly zejména společnosti s ručením omezeným (557 nových subjektů) a spolky (91 nových subjektů).
- Více než 90 % zaniklých subjektů představovaly fyzické osoby (2 840 subjektů, z toho 2 643 živnostníků a zemědělských podnikatelů).

- V roce 2021 sklídili zemědělci v našem kraji ve srovnání s rokem 2020 více ječmene, cukrovky technické, kukuřice na zeleno a siláž a trvalých travních porostů – píce v seně. Meziročně horší výsledky byly patrné v případě sklizně pšenice, žita, ovsa, kukuřice na zrno, tritikale, luskovin, brambor a řepky.
- V roce 2021 zaznamenala výroba jatečného skotu a jatečné drůbeže meziroční propad produkce ve výši 3,2 %, resp. 12,8 %. Naopak výroba jatečných prasat byla proti roku 2020 o 12,5 % vyšší.
- Jehličnany v kraji pokrývají 76,9 % plochy dřevin, jejich podíl se ale pozvolna snižuje. Při zalesňování jsou ve větší míře použity listnaté dřeviny (z 61,5 %). Těžba dřeva v kraji meziročně vzrostla o 10,3 %, těženy byly především jehličnaté dřeviny. Dominantní postavení měla nahodilá těžba z hmyzové kalamity a náš kraj byl jediným, ve kterém došlo k meziročnímu nárůstu nahodilé těžby díky kůrovcové kalamitě.
- Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků v letech 2019 a 2020 klesal, v roce 2021 se mírně navýšil (+0,2 %). Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy dosažené v roce 2021 byly mezi kraji 4. nejnižší. Orientace tržeb na přímý vývoz spíše klesala.
- Kraj se v roce 2019 podílel 0,5 % na celorepublikové výrobě a 4,3 % na celorepublikové spotřebě elektřiny. Spotřeba elektřiny v libereckých domácnostech na 1 obyvatele byla mezi kraji 4. nejvyšší. Podíl na celorepublikové spotřebě zemního plynu dosáhl v kraji 3,7 %, což znamenalo 2. nejnižší spotřebu mezi kraji.
- Hodnota prací realizovaných středními a velkými stavebními podniky v kraji byla v roce 2021 nejvyšší za posledních šest let. V objemu základních stavebních prací byly větší měrou (45,1 %) zastoupeny práce v oblasti pozemního stavitelství. Hodnota stavebních prací „S“ (za stavební podniky včetně menších firem od 20 zaměstnanců) spíše kolísala, v roce 2021 meziročně poklesla o 1,5 %.
- V roce 2021 bylo v kraji dokončeno 864 bytů, většina z nich v nových rodinných domech.
- Počet osobních automobilů se v kraji každoročně zvyšuje, v roce 2021 evidoval centrální registr vozidel v našem regionu celkem 243 047 těchto vozidel.
- V hromadných ubytovacích zařízeních kraje se v roce 2021 ubytovalo 722 461 hostů, meziročně o 6,7 % méně. S ohledem na epidemii covidu-19 v předchozích letech a opatření s tím spojená se tento počet pohyboval na úrovni evidované před deseti lety, ovšem s výrazným poklesem zahraničních návštěvníků.

Životní prostředí

- Lesní pozemky zaujímají 44,7 % rozlohy Libereckého kraje, tj. nejvíce ze všech krajů.
- Pokračoval trend snižování podílu orné půdy zejména ve prospěch trvalých travních porostů.
- V kraji přibýlo maloplošných chráněných území. Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny se v červenci 2021 stala první českou přírodní památkou zařazenou na seznam Světového dědictví organizace UNESCO pod položku Původní bukové lesy Karpat a dalších oblastí Evropy.
- Vodné a stočné v Libereckém kraji převyšovalo republikový průměr – vodné bylo mezi kraji 3. nejvyšší, stočné pak nejvyšší.
- Emise většiny základních znečišťujících látek z dlouhodobého pohledu spíše klesají.
- V Libereckém kraji bylo v roce 2020 vyprodukováno 2. nejmenší množství komunálního odpadu na obyvatele. Celková produkce odpadu na obyvatele byla v našem kraji jednoznačně nejnižší, naopak produkce nebezpečného odpadu zaznamenala 3. nejvyšší hodnotu.
- Na území Libereckého kraje se v roce 2021 do ochrany životního prostředí v porovnání s ostatními regiony a v přepočtu na 1 obyvatele investovalo nejméně prostředků.

